

Hörsås
kommun

VA-strategi

Strategi – Mål - Åtgärder

Mitt i Skåne

Antagen av kommunfullmäktige 2020-11-04

KSF 2020/355

Foto: Flygbild Ormanäs reningsverk
Kapaciteten på Ormanäs reningsverk behöver utökas för att klara utbyggnad och tillväxt i Höör.

1 Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Bakgrund och syfte.....	5
1.1. Revidering och uppföljning	7
2. Planeringsförutsättningar	8
2.1. Nuläget	8
2.1.1. Allmän VA-försörjning.....	8
2.1.2. Enskild VA-försörjning	9
2.2. Framtidsperspektivet	10
2.2.1. Befolkning och bebyggelseutveckling	10
2.2.2. VA-anläggningen i ett förändrat klimat.....	11
2.3. Miljöskyddsperspektivet.....	13
2.4. Säkerhetsperspektivet	14
2.5. Målbild för Mittskåne Vatten - Hållbarhetsindex, HBI	14
2.6. Ekonomisk hållbarhet och finansiering.....	16
2.7. Sammanfattning av planeringsförutsättningar för vatten och avlopp inom Höors kommun.....	17
3. Strategi.....	18
3.1. Utbyggnadsstrategi för den allmänna anläggningen	18
3.2. Reningsverk.....	19
3.2.1. Snogeröds reningsverk.....	19
3.2.2. Tjörnarps reningsverk.....	19
3.2.3. Norra Rörums reningsverk	19
3.3. Utbyggnadsområden.....	19
3.4. Bedömning av framtida behov – Ormanäs reningsverk	20
3.5. Förändrad förutsättning för slamhantering	21
3.6. Utökning av kapacitet på ledningsnätet och förnyelse	22
3.6.1. Ledningsnät	22
3.6.2. Minska tillskottsvatten - en nyckelfråga	22
3.7. Dagvattenhantering.....	23
3.8. Vattenförsörjning.....	24
4. Investeringsplanering – en löpande process	25
4.1. Projektplanering	25
4.2. Prioriteringsgrunder för investeringsplanering	25

5. Åtgärdsplan 2020-2023	27
5.1. Mål.....	27
5.2. Åtgärder.....	27
6. Investeringar	30
6.1. Övergripande investeringar	30
6.2. Säkerhetshöjande åtgärder	30
6.3. Reinvesteringar.....	30
6.4. Strategiska utbyggnader	30
6.5. Utbyggnadsområden 6 §.....	31
6.6. Ledningsförnyelse.....	31
6.7. Prognos investeringsnivå.....	31
7. KONSEKVENSER.....	32
7.1. VA-anläggningens ekonomiska värde och taxeutveckling.....	32
7.2. Kostnadstäckning utbyggnadsområden enligt 6 § LAV	33
7.3. Konsekvenser i väntan på VA-utbyggnad.....	33
7.4. Personalresurser och kompetens	33
Ordlista	34

1. Inledning

Detta dokument är en del av vatten- och avloppsplanen (VA-planen) för Höors kommun och är ett planeringsunderlag både för kommunens VA-verksamhet och för kommunens tillsynsverksamhet gällande små avlopp. För den kommunala VA-verksamheten svarar Mittskåne Vatten för medan det är kommunledningskontoret i Höors kommun som svarar för planering och tillsyn av enskild VA-försörjning.

VA-planen består av följande tre delar:

1. VA-strategi

Dokumentet innehåller strategier, mål och åtgärdsplan för leveranssäkerhet, va-planering, kommunikation, hushållning med energi, vattentillgång, va-anläggningens status och driftstabilitet.

2. VA-utbyggnadsplan

Åtgärdsplan för va-utbyggnad.

3. Tillsyn av små avlopp

Riktlinjer för små avlopp.

1.1. Bakgrund och syfte

Genom antagande av detta strategidokument åtar sig Höors kommun att arbeta i den riktning som strategin anger och utveckla den allmänna VA-anläggningen. VA-strategin behöver vara hållbar över tid för att möta de utmaningar i form av utbyggnader och reinvesteringar som behövs för att klara miljömål och driftsäkerhet. Kommunen genom Mittskåne Vatten behöver även i framtiden kunna leverera ett friskt dricksvatten och ordna en hållbar avloppshantering för nuvarande abonnenter och samtidigt ge utrymme för att kommunen att kunna växa.

VA-strategin ska beskriva den strategiska och taktiska nivån i kommunens VA-planering, medan den operativa nivån hanteras framförallt genom en bra planeringsprocess och i budgetarbetet.

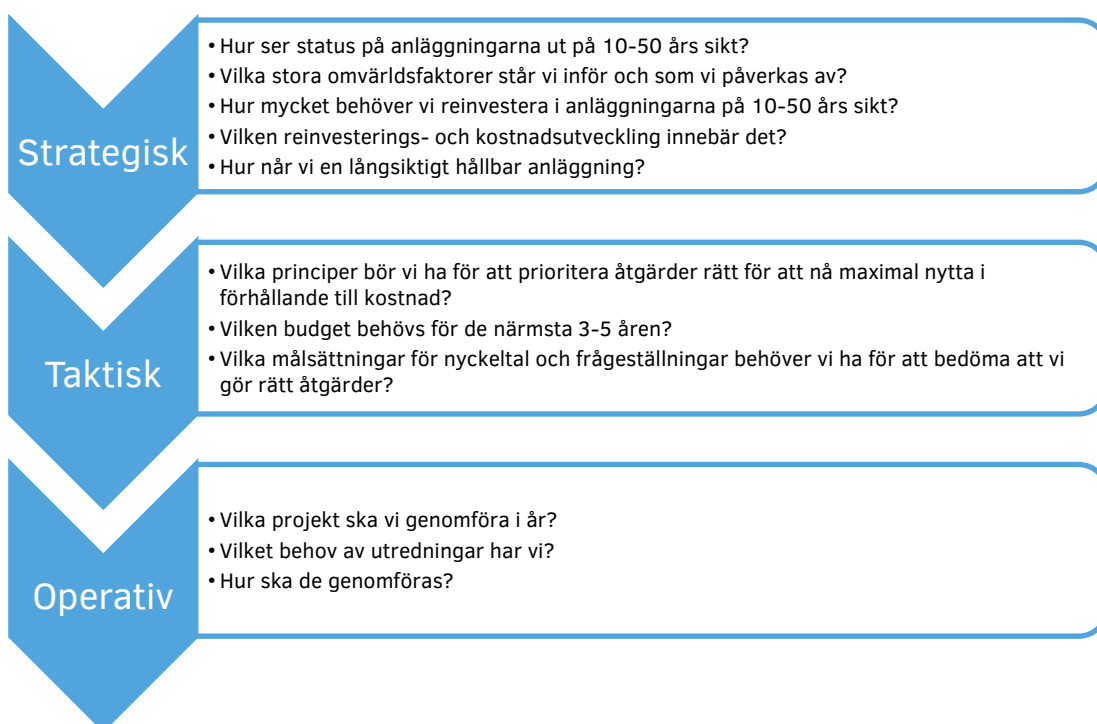
Även utanför nuvarande verksamhetsområde ska vatten och avlopp vara hållbart. Kommunen ska genom miljötillsynen säkerställa att enskilda avlopp är godkända och på så sätt bidra till minskad miljöbelastning på vattenförekomsterna i kommunen. För den enskilda fastighetsägaren är det en stor investering att bygga ett nytt enskilt avlopp och anläggningen har trots kostnaden inte har samma livslängd som den kommunala anläggningen. Godkända och fungerande avloppsanläggningar på landsbygden är dock en förutsättning för att miljön ska må bra och att det även i framtiden ska finnas friskt dricksvatten på landsbygden. Därför finns det en utbyggnadsplan för kommunalt avlopp på

landsbygden (del 2 i VA-planen) och en plan för hur små avlopp utanför verksamhetsområdet behöver åtgärdas (del 3 i VA-planen).

De största utmaningarna i kommunen är, eftersom kommunen växer och att det finns relativt stora utbyggnadsplaner, att tillskapa tillräcklig kapacitet i ledningsnät, vattenverk och reningsverk. Samtidigt har det fattats beslut om att, åtminstone på sikt, centralisera både vattenförsörjning och avloppsrening till större enheter. Det gör att det behöver byggas flera överföringsledningar så att de mindre verken kan avvecklas. Förstärkning av vattenförsörjningen behövs och på sikt behöver även kapaciteten på det största reningsverket i Ormanäs utökas.

Det första steget i den riktningen är att arbeta för att minska det läck- och dräneringsvatten, s. k. tillskottsvatten, som tillförs ledningsnätet för spillvatten. Det belastar både ledningsnät och reningsverk i onödan och minskar på så sätt kapaciteten. Kapacitet som behövs för att möjliggöra kommande exploateringar. I det arbetet kommer även privata fastighetsägare att bli berörda då en hel del av det totala ledningsnätet ligger på privat mark och är därmed fastighetsägarens ansvar.

Den befintliga VA-anläggningen består av ledningsnät och anläggningar för rening av avlopp samt anläggningar för produktion av dricksvatten. Anläggningarna byggdes till stora delar på 1950 -1970-talet, med viss förnyelse sedan dess. Anläggningarna är nu gamla och behovet av förnyelse av de kommunala VA-anläggningarna är omfattande. Det är stora investeringar som krävs. Därför är det viktigt att ha en långsiktig planering. Ett 50-årigt planeringsperspektiv bedöms lämpligt särskilt när större anläggningar planeras.

Figur 1. Strategisk nivå, taktisk nivå och operativ nivå för planering. Fritt från remissversion av Svenskt Vattens publikation P116 Förnyelseplanering av VA-ledningsnät.

1.1. Revidering och uppföljning

Åtgärdsplanen ska visa på ett långsiktigt behov samtidigt som planeringen för den närmaste tiden behöver vara realistisk och ska kunna hanteras och genomföras på ett hållbart sätt. Därför anges tidsatta åtgärder för de närmaste tre åren – övrig planering är långsiktig och redovisas översiktligt i detta dokumentets strategidel (10-50-års perspektiv).

Revidering av VA-planen ska göras en gång per mandatperiod.

2. Planeringsförutsättningar

2.1. Nuläget

2.1.1. Allmän VA-försörjning

Den allmänna VA-försörjningen består av tjänsterna spillvattenhantering, vattenförsörjning och dagvattenhantering.

Höors tätort försörjs med dricksvatten från Karlsviks vattenverk som behandlar grundvatten till dricksvatten. Tjörnarp försörjs från ett eget vattenverk, liksom Norra Rörum. Spillvatten renas i fyra reningsverk där recipienterna är Östra Ringsjön, Tormestorpsån och Snogerödsbäcken. Dagvattennät finns i Höors tätort med kringliggande områden samt Tjörnarp och Snogeröd. Anslutningsgraden till den allmänna VA-anläggningen är relativt låg jämfört med kommuner av samma storlek vilket beror på att kommunen har en ganska stor yta med mycket bebyggelse på landsbygden.

Tabell 1. Sammanställning av VA-anläggningar i Höors kommun, 2019.

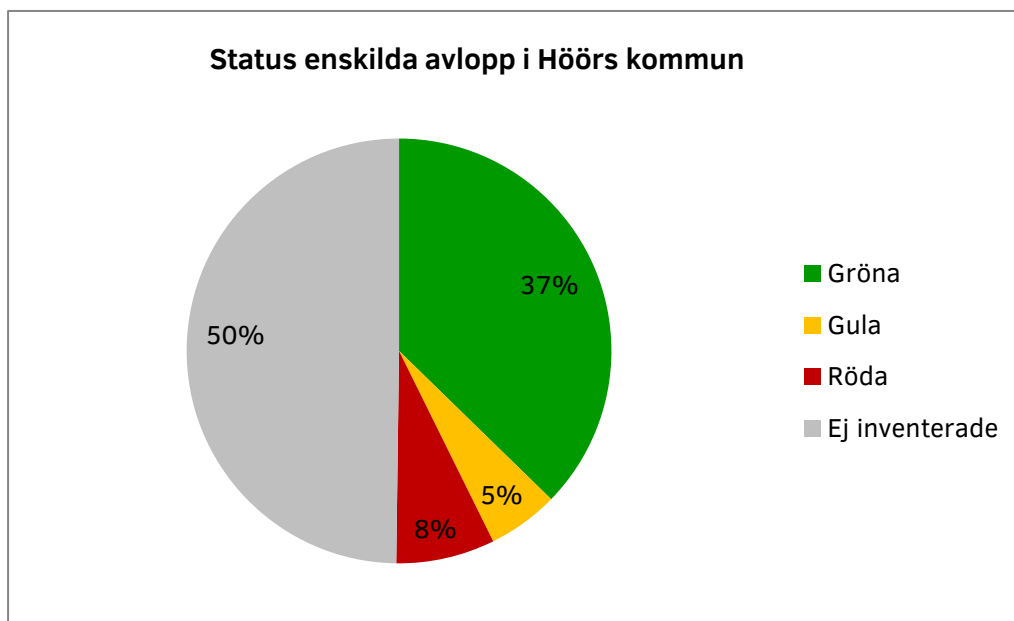
Anläggningar		
Dricksvatten	Dagvatten	Spillvatten
3 vattenverk		4 avloppsreningsverk
1 reservoarer		25 pumpstationer
7 tryckstegringsstationer	9 pumpstationer	68 LTA
		49 vakuumanläggningar
Ledningsnät		
Dricksvatten	Dagvatten	Spillvatten
190 km	107 km	Självfäll 153 km Tryckledning 22 km Vakuumledning 3 km

Anläggningarna behöver i delar förnyas och kapaciteten på ledningsnät och anläggningar behöver öka på sikt. Det innebär att reinvesteringsbehovet är stort.

2.1.2. Enskild VA-försörjning

Det finns ca 2 500 små avloppsanläggningar inom kommunen. Av dessa ligger ca 1000 inom tätbebyggda områden som kan bli aktuella för utbyggnad av kommunalt VA på längre eller kortare sikt. Det finns i nuläget ett trettiotal minireningsverk i kommunen, men i övriga fall rör det sig om olika typer av markbaserade reningsanläggningar, i en del fall kombinerade med slutna tank. Huvuddelen av de slutna tankarna finns inom tätbebyggda områden där det inte är lämpligt med utsläpp av WC-vatten. Flera av dessa områden är utpekade som möjliga utbyggnadsområden.

Det finns aktuella statusbedömningar för ungefär hälften av anläggningarna i kommunen. Bedömningsskalan är baserad på Naturvårdsverkets checklista för små avlopp. Bland de gröna anläggningarna finns en betydande andel som åtgärdats efter att ha dömts ut i tillsynen.

Figur 2. Fördelningen av olika status på de enskilda avloppen i Höors kommun. Grönt= godkänd, gult=behöver förbättras, rött=behöver åtgärdas. Grå= okänd status.

2.2. Framtidsperspektivet

2.2.1. Befolkning och bebyggelseutveckling

Vid planering av investeringar av infrastruktur för VA behöver hänsyn tas till befolkningsutvecklingen under lång tid framöver. Ju större investeringen är desto viktigare är det att man har ett långsiktigt perspektiv. I vissa fall behöver investeringar göras för att klara ett behov för mer än 50 år framöver. I andra fall kan det räcka att ha ett perspektiv på 10-20 år.

Höors kommun har ca 16 800 invånare år 2020. Höors tätort är den dominerande tätorten och har ca 11 000 invånare (inklusive Bokeslund-Bokehäll, Ljungstorp, Sätöfta, Nyby, Stanstorp och Ormanäs), vilket innebär två tredjedelar av kommunens befolkning. Tjörnarps är den näst största orten och har 830 invånare (inkl Karlarps). Därutöver finns ytterligare tre tätorter i kommunen, som vardera har drygt 200 invånare: Norra Rörum, Snogeröd och Sjunnerup. 3 500 invånare bor i småorter eller på landsbygden.

Befolkningen i Höors kommun växer stadigt och sedan kommunsammanslagningen 1969 har befolkningen ökat alla år utom 1998. Sedan år 2000 har befolkningstillväxten tagit fart igen och ligger på i snitt 140 nya invånare per år, vilket motsvarar en procentuell

Har du ett grönt avlopp?

Då har du ett bra avlopp med aktuellt tillstånd och behöver inte göra någonting i dagsläget. Ditt avlopp har liten miljöpåverkan och övergöder inte vattendrag, sjöar eller hav. Det förorenar inte heller grundvattnet.

Har du ett gult eller rött avlopp?

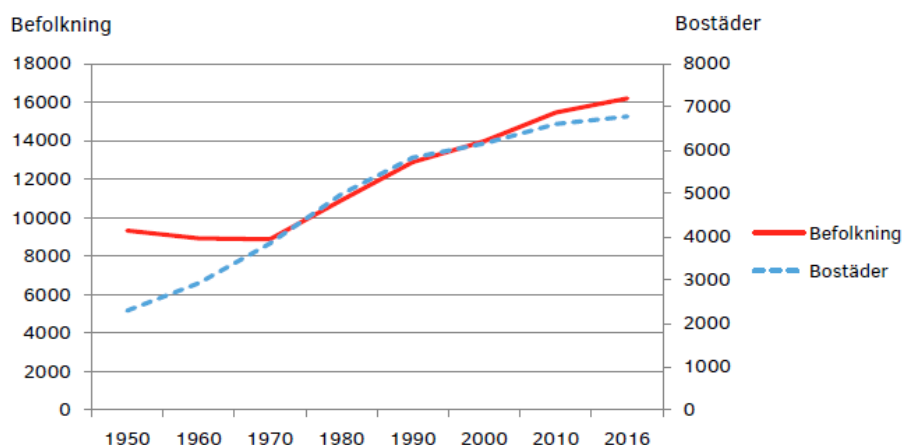
Gör så här:

1. Kontakta kommunens miljöenhet för att höra vilka krav som ställs där du bor (<https://www.hoor.se/bygga-bo-miljo/vatten-och-avlopp/eget-avlopp/>).
2. Fundera på vilken förbättring du behöver göra. Kontakta eventuellt en entreprenör eller konsult för råd och praktisk hjälp.
3. Sök tillstånd hos tillstånds- och tillsynsnämnden. Invänta tillståndet.
4. Sätt igång med förändringarna för ett bättre avlopp!

Du hittar mer information om statusbedömning på www.avloppsguiden.se. Ta hjälp av checklistan där för att själv bedöma om ditt avlopp är grönt, gult eller rött. Eller fråga miljöenheten.

befolkningstillväxt på 0,94 % per år. Över hela perioden 1969-2016 har befolkningen ökat med i snitt 1,3 % per år.

Höors kommun gör varje år en befolkningsprognos för de närmaste 10 åren. Prognosen för 2018-2030 bygger på antaganden om ett flyttnetto på i medeltal + 146 personer per år och ett födelsenetto på + 23 personer per år. Vidare antas det att ca 880 bostäder blir klara och 260 fritidshus omvandlas till permanentbostäder. Befolkningen i kommunen beräknas öka från 16 821 i augusti 2020 till 18 100 vid slutet av år 2025 och ca 18 700 vid slutet av år 2030.

Figur 3. Befolkningsutveckling och utveckling av bostadsbeståndet från 1950 och framåt (från ÖP).

Befolkningsutvecklingen är ojämnt fördelad över kommunen och förstärker över tid den befintliga Ortsstrukturen. Huvuddelen av befolkningsökningen sker i tätorten där de allmänna VA-systemen är utbyggda. En större befolkning innebär dock en större belastning på befintliga system och innebär på sikt att ledningsnät och anläggningar behöver byggas ut för att klara den ökande belastningen. Tjörnarps och Snogeröds har en befolkningsökning på samma nivå som Höör dvs ca 1 % per år. Norra Rörum har en begränsad befolkningstillväxt och antalet invånare är stabilt.

För landsbygden är befolkningsutvecklingen mer begränsad och enligt kommunens översiktsplan är utgångspunkten att mindre kompletteringar kan beviljas om de inordnas i befintlig struktur och bidrar till en god helhet. I Södra Ringsjöorten finns det en vilja att exploatera/tillåta bebyggelse i större omfattning. Detta är dock ett område som i nuläget inte har någon allmän VA-försörjning.

2.2.2. VA-anläggningen i ett förändrat klimat

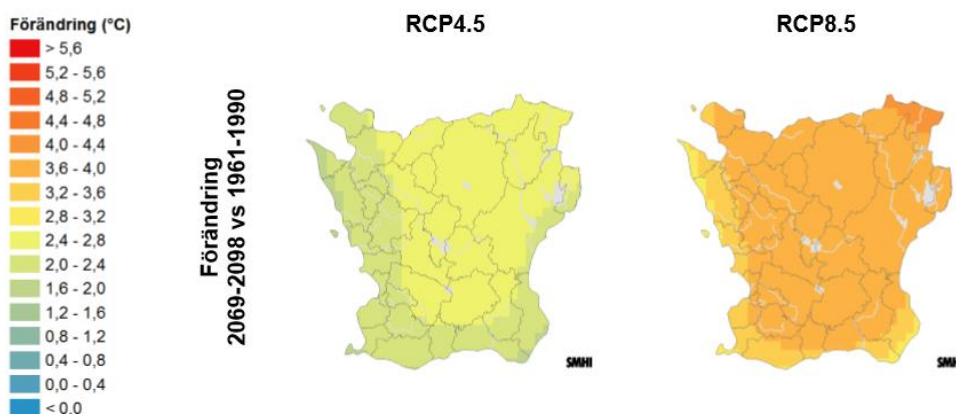
Samtidigt som det behövs åtgärder i VA-anläggningen här och nu, behöver framtidsperspektivet finnas med i hela planeringskedjan. Med ett förändrat klimat kan vi förvänta oss högre temperaturer framförallt sommartid, mer nederbörd, mer frekventa skyfall och större risk för översvämningar. Med tanke på den långa livslängden på VA-anläggningarna behöver vi därmed också blicka in i framtiden 20 – 50 år beroende på vilken typ av anläggning vi talar om. Så hur ser prognosen för klimatet om 50 år ut?

FN:s klimatpanel presenterade 2013 en ny rapport om jordens framtida klimat (IPCC, 2013). Resultaten baserades på nya möjliga utvecklingsvägar, så kallade RCP-scenarier (Representative Concentration Pathways). RCP-scenarierna beskriver resultatet av utsläppen, den så kallade strålningsbalansen i atmosfären, fram till år 2100. RCP4.5 som bygger på begränsade utsläpp, och RCP8.5 med höga utsläpp.

Uppvärmningen för Skåne beräknas bli ca 3 grader enligt RCP4.5 och ca 4 grader enligt RCP8.5 mot slutet av seklet jämfört med referensperioden 1961-1990. Den största uppvärmningen sker under vintern och sommaren med upp mot 5 grader under båda årstiderna enligt RCP8.5. Vegetationsperioden ökar med 60-90 dagar och antalet varma dagar blir fler. Det gör att konkurrensen om vattnet förväntas bli mycket större, det kan bli svårare att hitta tillräckligt mycket vatten.

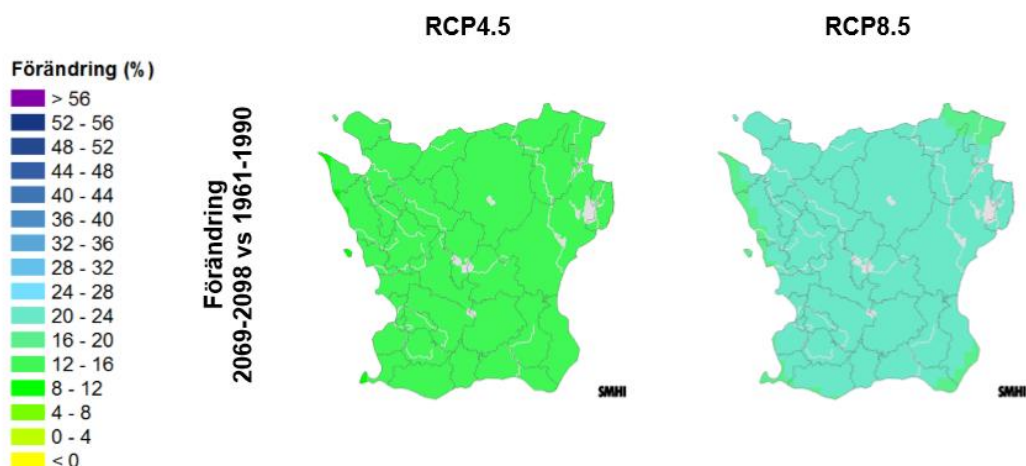
Årsmedelnederbörden ökar med 15-25 %. Nederbörden ökar mest vintertid, i norra delen av länet visar RCP8.5 på 50 % ökning. Maximal dygnsnederbörd kan öka med uppemot 20 %.

För Skåne ses en ökning av årstillrinningen i vattendrag med uppemot 10 % vid slutet av seklet. Tillrinning med återkomsttid 10 år respektive 100 år ser ut att öka i stora delar av länet.

Figur 4. Prognosen av förändring av årsmedeltemperatur i Skåne år 2069-2098 jämfört med referensperioden 1961-1990 utifrån de båda klimatscenarierna RCP4.5 och RCP8.5. (från SMHI, Framtidsklimat i Skåne län, 2015)

Antalet dagar med låg markfuktighet ökar i framtiden. Från dagens ca 15 dagar till 30-50 dagar beroende av scenario.

Figur 5. Prognos för förändring av årsmedelnederbörden i Skåne år 2069-2098 jämfört med referensperioden 1961-1990 utifrån de båda klimatscenarierna RCP4.5 och RCP 8.5. (från SMHI, Framtidsklimat i Skåne län, 2015)

För VA-anläggningarna gör det att riskerna utifrån mikrobiologiska och tekniska aspekter ökar. Risken för översvämning från sjöar och vattendrag ökar likaså översvämning från skyfall. Ökad markvärme och lägre markfuktighet ökar risken för mikrobiologisk tillväxt i ledningarna och risker för sättningar och ledningsbrott på grund av markrörelser. Fler värmeböljor ger ett ökat vattenbehov samtidigt som befolkningen förväntas öka.

Med tanke på VA-anläggningarnas långa livslängd och långa ledtider i planeringen behöver Mittskåne Vatten som VA-huvudman ta med de här aspekterna i planeringen av de investeringar som är nödvändiga och planera för att reducera de risker som kan förutses.

2.3. Miljöskyddsperspektivet

EU:s ramdirektiv (2000/60/EG) för vatten, vattendirektivet, trädde i kraft år 2000. Vattendirektivet syftar till att öka skyddet för yt-, kust- och grundvatten och att säkerställa att sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten i EU:s alla länder ska ha god status.

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljön i övrigt. Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet. En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas **god status**.

En norm anger en lägstanivå. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen. I Höors kommun gäller att flera av vattenförekomsterna har sämre status än god, vilket gör att kraven på både små avlopp och på reningsverk kan bli stränga för att möjliggöra en god status på sikt.

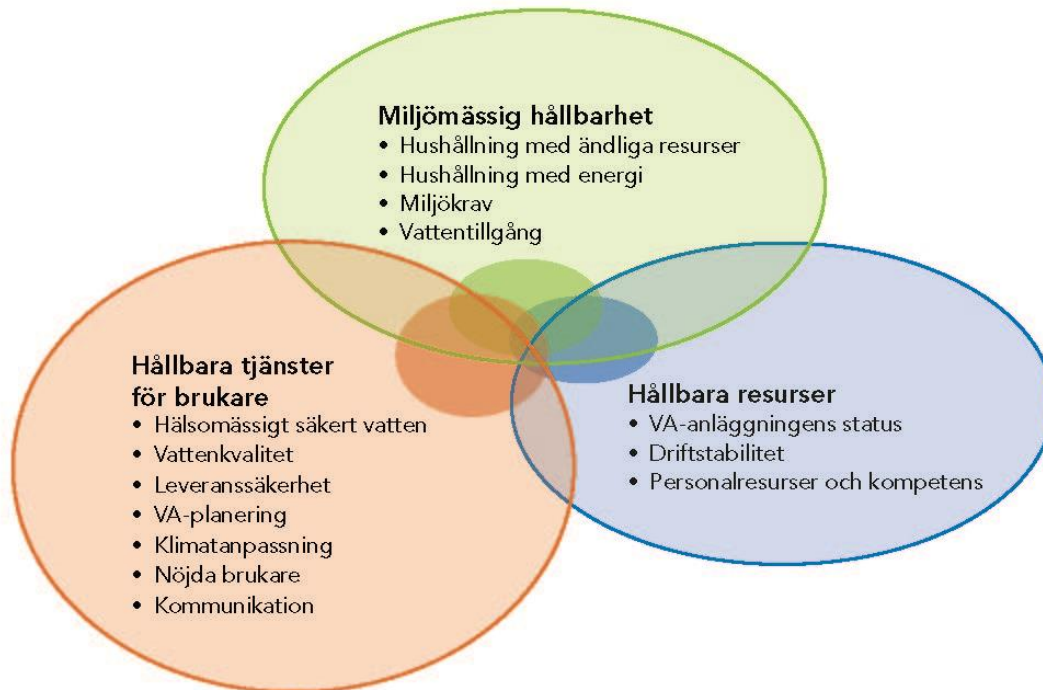
Även krav på resurshushållning utifrån återanvändning av näringsämnen och minskad energianvändning är en del av VA-planeringen.

2.4. Säkerhetsperspektivet

Leverans av friskt dricksvatten och omhändertagande av avlopp är vi beroende av för att kunna klara sjukvård, äldrevård och andra samhällsviktiga funktioner – förutom vårt dagliga behov till bostäderna. Det är också viktigt att upprätthålla ett gott säkerhetsskydd av dessa funktioner som behöver fungera även i en situation av höjd beredskap. En viktig del av arbetet med framtidens VA-försörjningen syftar just till att på olika sätt skydda anläggningarna och distributionssystemet från obehörig åtkomst.

2.5. Målbild för Mittskåne Vatten - Hållbarhetsindex, HBI

Branschorganisationen Svenskt Vatten har utvecklat hållbarhetsindex som ett verktyg för att analysera och utveckla den kommunala VA-verksamhetens hållbarhet på kort och lång sikt. Hållbarhetsindex syftar till att lyfta blicken mot mer långsiktiga och strategiska frågeställningar för VA-verksamheten. Samtidigt ska det vara ett verktyg som ska ge stöd i aktuella frågor kring investeringar, planering, prioriteringar och taxa som verksamhetsansvariga och förtroendevalda har att ta ställning till. Hållbarhetsindex utgår ifrån 14 parametrar. Under varje parameter ligger i sin tur ett antal frågor. Frågorna utgör indata i hållbarhetsindexundersökningen.

Figur 6. De tre dimensionerna av hållbarhet enligt Svenskt Vattens verktyg Hållbarhetsindex.

Frågorna ger upphov till ett färgindex grönt (bra), gult (bör förbättras) eller rött (måste åtgärdas) och parametrarna värderas utifrån samma färgindex genom en sammanvägning av underliggande frågor.

Hållbarhetsindex mäter på ett översiktligt sätt VA-organisationens förmåga och förutsättningar för att uppnå målen med verksamheten.

I 2019 års hållbarhetsindex blev resultatet för Höors kommun 8 st röda parametrar, 3 st gröna parametrar och 3 st gula parametrar (se Tabell 3).

Tabell 2. Resultatet av hållbarhetsindex för 2019 för Höors kommun.

Hållbara tjänster för brukare						Miljömässig hållbarhet				Hållbara resurser			
Hälsomässigt säkert vatten	Vattenkvalitet	Leveranssäkerhet	VA-planering	Klimatanpassning och översvämningsssäkerhet	Nöjda brukare	Kommunikation	Hushållning med ändliga resurser	Hushållning med energi	Miljökrav	Vattentillgång	VA-anläggningens status	Driftstabilitet	Personalresurser och kompetens
Yellow	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Yellow	Green	Green	Red	Red	Yellow

2.6. Ekonomisk hållbarhet och finansiering

Finansiering av VA-verksamheten sker efter principer fastställda i vattentjänstlagen. Verksamheten är avgiftsfinansierad och skattefinansiering ska bara ses som tillfällig åtgärd och i undantagsfall. Enligt vattentjänstlagen ska VA-verksamhetens kostnader fördelas på VA-abonenterna rättvist och skäligt och delas in i brukningstaxa och anläggningstaxa där den sistnämnda ska bekosta nyexploatering och utbyggnad. Brukningstaxan bekostar driftkostnader för att driva och underhålla ledningsnät och anläggningar. Även kapitalkostnader för gjorda investeringar läggs som en driftkostnad och kommer successivt innebära att kostnaden som ska fördelas ökar.

VA-taxan beslutas av kommunfullmäktige och Höors kommun följer Svenskt Vattens basförslag gällande hur taxan är uppbyggd. Basförslaget grundar sig på rättspraxis.

2.7 Sammanfattning av planeringsförutsättningar för vatten och avlopp inom Höors kommun

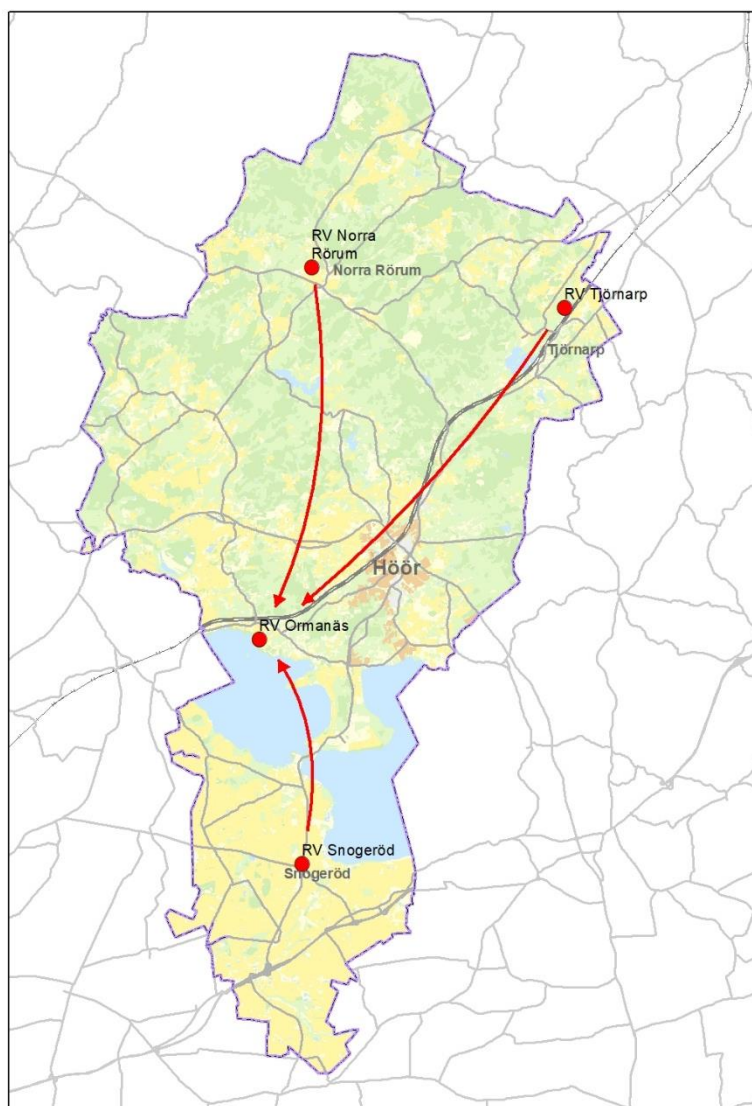
- Planeringsgrund för VA-verksamheten ska vara utpekade utbyggnadsområden enligt vattentjänstlagen samt en befolkningsökning med ca 150 personer per år.
- Avloppsrening och vattenförsörjning ska byggas ut för att möta framtida befolkningsökningar.
- Kommunen ska vid investeringar i ny infrastruktur arbeta för att minimera risker ur ett klimatperspektiv.
- Vid planläggning och projektering av nya bebyggelseområden ska höjdsättning av området göras på ett sätt som säkrar bebyggelsen mot översvämningar och så att dagvattenhanteringen kan ske på ett bra sätt.
- Kommunen ska bygga ut vatten och avlopp i områden som är bedömda som ett kommunalt ansvar enligt 6 § vattentjänstlagen.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att öka åtgärdstakten av små avlopp för att minska belastningen på miljön.
- Vid investeringar i nya anläggningar ska kommunen aktivt arbeta för innovationstänk för att minska belastningen på recipienterna så mycket som möjligt och arbeta för att minska resursanvändningen.
- Mittskåne Vatten ska säkra upp såväl befintliga anläggningar såväl som nya anläggningar från obehörig åtkomst.
- Mittskåne Vatten ska i samarbete med Räddningstjänsten arbeta för ökad säkerhet och beredskap för vattenförsörjningen även i kris.
- Mittskåne Vatten ska arbeta för ständiga förbättringar och ska ha ambitionen att förbättra några parametrar i Hållbarhetsindex varje år.
- VA-verksamheten ska till 100 % vara avgiftsfinansierad. Vid utbyggnad ska anläggningsavgifterna ge minst 95 % täckningsgrad i genomsnitt.
- Vid nyexploatering ska exploateringsavtal skrivas där det fastställs att Mittskåne Vatten ska godkänna VA-anläggningens utformning. Överlåtelseavtal ska skrivas separat med Mittskåne Vatten. Principerna för kostnaderna för VA-kollektivet i samband med exploatering och för dess konsekvenser för VA-taxan behöver fastställas.

3. Strategi

3.1. Utbyggnadsstrategi för den allmänna anläggningen

För att möjliggöra utbyggnad i ytterområden samt för nyexploatering behöver VA-anläggningen både förnyas och kapaciteten utökas på sikt. Vattenförsörjningen behöver förstärkas och en utredning gällande överföring av vatten från Sydvatten eller förstärkt vattenförsörjning i egen regi pågår och ett inriktningsbeslut förväntas kunna tas under 2020.

De mindre reningsverken i kommunen är i dåligt skick och med ökande miljökrav behöver reningen förbättras. Säkerheten i vattenleverans gör att vattenförsörjningsområdena behöver förbindas via överföringsledningar. I ett perspektiv av att det behövs överföringsledningar både för vatten och avlopp är det klokast att göra detta samordnat och systematiskt.

Figur 7. Översikt över centraliseringstanken för spillvattenreningen. De mindre reningsverken läggs ner och överföringsledningar till centralt reningsverk planeras.

Sammantaget behövs det mycket stora investeringar i anläggningarna de närmaste åren. För driften av anläggningarna är det framförallt stora behov av investering i system för styr-och regler och driftövervakning. Detta både för att klara den dagliga driften, men också för att ha tillräcklig information över flöden och kapaciteter på anläggningarna för att bedöma kapacitetsbehov och status på ledningsnät och anläggningar.

För att klara kommande exploateringar behöver kapaciteten på ledningsnätet inom tätorten analyseras. Uppbyggnad av beräkningsmodeller för samtliga ledningsslag pågår och när de finns på plats kommer behovet av kapacitetsökningar samordnas med behovet av ledningsförnyelse i den löpande investeringsplaneringen.

3.2. Reningsverk

3.2.1. Snogeröds reningsverk

En strategisk utredning från 2019 visar två alternativ. Reningsverket i Snogeröd kan byggas om eller läggas ner och ersättas av en överföring till Ormanäs. Utredningen visar att de båda alternativen ger likvärdiga kostnader, men också att det var större miljönytta med överföringsalternativet. VA- och räddningstjändsnämnden har därför beslutat att överföringsalternativet ska genomföras.

3.2.2. Tjörnarps reningsverk

Tjörnarps reningsverk är i dåligt skick och en utredning har jämfört följande alternativ:

1. Leda avloppsvattnet till Ormanäs.
2. Leda avloppsvattnet till Sösdala i Hässleholms kommun.
3. Bygga ett nytt reningsverk på plats.

Utredningen visade att överföring mot Ormanäs var det bästa alternativet och ett beslut om överföring har fattats av VA- och räddningstjändsnämnden. Mindre investeringar behöver dock göras för att klara driften fram tills en överföringsledning är byggd.

3.2.3. Norra Rörums reningsverk

Även för Norra Rörums reningsverk har en strategisk utredning gjorts. Utredningen har mynnat ut i ett beslut om att Norra Rörums reningsverk ska avvecklas och ny överföringsledning ska byggas till Höör för vidare avledning till Ormanäs reningsverk.

3.3. Utbyggnadsområden

Kommunens skyldighet att bygga ut kommunalt vatten och avlopp till bebyggelseområden inträder när det finns ett behov av hälsoskäl och/eller miljöskäl. I praktiken är det i områden där husen ligger så tätt att avloppen riskerar att förorena de egna vattentäkterna (hälsoskäl) eller att den totala miljöbelastningen från avloppen i en bebyggelsegrupp blir för stor för den aktuella recipienten (grundvatten, vattendrag eller sjö). Enligt rättspraxis infaller det här behovet normalt sett när fler än 20-30 hus ligger något sänat, men ibland även vid mindre bebyggelsegrupper.

Analys har gjorts över områden i Höors kommun och följande områden, som inte redan har kommunalt VA, har behov av allmän VA-försörjning enligt 6 § vattentjänstlagen:

Tabell 3. Bebyggelseområden som bedöms innebära en kommunal skyldighet att bygga ut kommunalt VA i Tiderna ska ses som preliminära.

Område	Preliminärt antal fastigheter	Preliminär tidplan*
Jularp	61	2021-2023
Sjunnerup	88	2021-2023
Holma	25	2021-2022
Bokeslund/Bokeshall	183	2022-2026
Wrangelsborg	11	2026
Broslätt	83	Ca 2027-2029
Karlarp	180	Efter 2030
Summa	631	

*projektstart med projektering – utbyggnad sker först sent i projektiden.

Läs mer i VA-utbyggnadsplanen.

3.4. Bedömning av framtida behov – Ormanäs reningsverk

Vid nedläggning av de mindre reningsverken, tillsammans med planerade exploateringar och planerade utbyggnadsområden kommer belastningen på Ormanäs reningsverk att öka och inte räckta till kapacitetsmässigt.

Begränsande för utökning av belastning på Ormanäs reningsverk är i nuläget flödet till inloppspumparna. Därför är ett projekt påbörjat för att utöka kapaciteten på just inloppspumpstationen och inkommande flöde är i nuläget begränsande för hur mycket som går att ansluta till Ormanäs reningsverk. Det är därför också viktigt att reducera andelen tillskottsvatten i spillvattensystemet för att kunna ta emot avloppsvattnet till verket.

Då reningsverket har för liten marginal i kapacitet med tanke på planerade utbyggnader, nedläggningar av mindre reningsverk och kommande exploateringar tillsammans med renoveringsbehov behöver planering påbörjas för hur ett framtida reningsverk i Ringsjöområdet ska se ut. Ska det byggas ett helt nytt reningsverk på samma plats som befintligt eller ska man bygga ett stort reningsverk för båda kommunerna? Med tanke på framtida reningskrav och recipient behöver man se över mer än ett alternativ.

Tabell 4. Preliminär bedömning av dimensioneringsbehov av ett nytt reningsverk i Ormanäs..

Område	Typ	Antal pe*	Kommentar
Nuvarande belastning	Nuläge enligt miljörapport	11600	
Jularp	Utbyggnadsområde	220	

Sjunnerup	Utbyggnadsområde	150	
Broslätt	Utbyggnadsområde	210	
Bokeslund/Bokehäll-Klevahill	Utbyggnadsområde	450	
Spångarhus	Utbyggnadsområde	40	
Karlarp	Utbyggnadsområde	450	
Holma	Utbyggnadsområde	60	
Snogeröd	Nedläggning reningsverk	200	
Tjörnarp	Nedläggning reningsverk	800	
Norra Rörum	Nedläggning reningsverk	200	
Framtida exploateringar**	Framtid	7500	
Marginal	Framtid	5000	Inkl möjliga industrianslutningar
Summa		25000	

*Pe=Personekvivalenter. Räknat på 2,5 pe/fastighet

** Med en befolkningsökning på 150 personer/år i 50 år.

Befintligt reningsverk i Ormanäs behöver renoveras inom ramen för befintligt miljötillstånd på 15000 pe för att klara den löpande driften. Ett projekt är initierat för att reinvestera i verket så att driften klaras i 10-15 år. Den långsiktiga planen anpassas till kapaciteten på verket.

Det samma gäller för de mindre vattenverken, men planering för dem är beroende på om vattenförsörjningen ska ske via extern leverantör eller i egen regi. Oavsett vilket kommer det behövas förstärkning av vattenförsörjningen antingen via nya vattentäkter eller via delägarskap i Sydsvatten. För att förena de olika vattenverken kommer det då behövas överföringsledning även för vatten.

3.5. Förändrad förutsättning för slamhantering

I januari 2020 presenterades den offentliga utredningen "Hållbar slamhantering". Utredningen hade som uppdrag att utreda förutsättningarna för ett förbud mot spridning av avloppsslam på åkermark och vilka undantag från förbudet som skulle kunna bli aktuellt. Även vilka förutsättningar för utvinning av fosfor och vilken teknik och eventuella bidragsmöjligheter skulle utredningen behandla.

Förändringen i lagstiftning och förhållningssätt till avloppsslammet har stor betydelse för VA-verksamheten då slamhanteringen innebär stora kostnader och införande av ett förbud med krav på fosforåtervinning kräver stora investeringar. Slamhanteringsfrågan blir en del av förstudie för ett nytt reningsverk i Ormanäs alternativt ett större gemensamt verk.

Lagförslaget har tagit god tid på sig innan det presenterats och det är ännu osäkert vilka lagförändringar som kommer genomföras.

3.6. Utökning av kapacitet på ledningsnätet och förnyelse

3.6.1. Ledningsnät

I Höors kommun finns det ca 230 km dricksvattenledningar, 220 km spillvattenledningar och ca 120 km dagvattenledningar.

En långsiktig förnyelseplan för ledningsnätet behöver upprättas och det behövs verktyg för att kunna göra bedömningar av kapacitet på befintligt ledningsnät genom upprättande av ledningsnätsmodeller för simulering av flöden och samordning av förnyelsearbetet på ledningsnätet. Arbete med att upprätta ledningsnätsmodeller har påbörjats men är inte färdigställt innan denna plans färdigställande.

För att klara en förnysetakt i enlighet med hållbarhetsindex behöver det förnyas ca 4 km ledningar per år. Det görs på det sätt som är lämpligast för respektive område, vilket kan innebära både omläggning i sin helhet eller s.k. relining som är en schaktfri metod att förnya ledningar utan att gräva.

3.6.2. Minska tillskottsvatten - en nyckelfråga

Ett annat stort problem är inläckande vatten, så kallat tillskottsvatten; regn och dräneringsvatten som felaktigt är kopplat till spillvattenledning eller grundvatten som läcker in på grund av otätheter. För mycket tillskottsvatten till spillvattennätet ger kapacitetsbrist, risk för översvämning och ökade kostnader för pumpning och rening på reningsverket.

Mittskåne Vatten har tagit fram en tillskottsvattenstrategi med målet att minska mängden tillskottsvatten med 50%. För att göra detta möjligt behöver dock arbetssättet förändras och ytterligare resurser tillsättas eller omdisponeras.

Cirka 40 % av den totala ledningslängden ligger inne på privat mark och det behövs åtgärder även där för att komma tillrätta med mängden tillskottsvatten till reningsverket. Det är alltid fastighetsägarens ansvar att underhålla sitt ledningsnät inne på fastigheten och Mittskåne Vatten kommer behöva kräva åtgärder av fastighetsägare för åtgärder inne på privata fastigheter.

Gällande tillskottsvatten pågår arbete med att identifiera vilka områden som är värst drabbade. Därefter kommer förslag på åtgärder tas fram för att minska på tillskottsvattnet enligt beslutad strategi.

Arbetet med att minska tillskottsvatten behöver intensifieras för att frigöra kapacitet i ledningsnätet och för att undvika problem på Ormanäs reningsverk och för att möjliggöra exploateringar och förtätningar inom tätorten.

Samordning av arbetet med minskning av tillskottsvatten, ledningsförnyelse och bedömning av kapacitet är ännu en avgörande fråga för utvecklingsarbetet av VA-anläggningen.

3.7. Dagvattenhantering

Inom Höors kommun finns ca 120 km dagvattenledningar. Eftersom bebyggelsen med dess hårdgjorda ytor gör att avrinningen ut mot vattendrag, diken och sjöar blir större behöver dagvattnet fördröjas i olika typer av fördröjningssystem. Det kan vara allt från svackdiken och infiltrationsstråk till dammar – både torra och våta. Fördröjningssystemen kan utformas så att det både blir ett funktionellt och dekorativt inslag i bebyggelsemiljön. En dagvattenpolicy beslutades för Höors kommun under 2017.

I Höors kommun finns ca 15 dagvattenanläggningar som ingår i den allmänna VA-anläggningen. En inventering har gjorts där ansvarsförhållandet mellan gata/park och Mittskåne Vatten har föreslagits men inget beslut är ännu fattat i frågan. Överenskommelse om skötsel mellan gata/park och Mittskåne vatten behöver upprättas.

I samband med detaljplanläggning ska det tas fram en dagvattenutredning som visar på hur dagvattnet från planområdet kan tas omhand för att säkerställa att det finns tillräckligt med ytor inom planområdet för dagvattnet. Ytlig fördröjning ska föredras framför undermarklösningar och dagvattnet ska ses som en resurs.

Grunden är att fördröjning av dagvattnet från området ska ske så det motsvarar som avrinningen var innan exploateringen gjordes.

Figur 8. Dagvattenfördröjning vid Starrvägen/Krokgatan.

3.8. Vattenförsörjning

En vattenförsörjningsplan håller på att tas fram för Höör och Hörby kommuner och med anledning av detta beskrivs vattenförsörjningen endast kortfattat här och en hänvisning görs istället till vattenförsörjningsplanen för mer detaljerad information.

En vattenbehovsbedömning har gjorts för samtliga vattenverk. I bedömningen har man tagit hänsyn till förväntad befolkningsökning, kommande VA-utbyggnad, befintliga vattendomar samt teknisk kapacitet för anläggningen. Av prognosen kan utläsas att det finns viss marginal för vattenförsörjningen idag, men att marginalerna minskar under den kommande 10-årsperioden vilka till stora delar beror på VA-utbyggnaden.

Sammanfattningsvis behöver vattenförsörjningen förstärkas på olika sätt med ytterligare vattentäkter och utveckling av vattenverk och distributionsnät eller anslutning till Sydsvatten för att möjliggöra en hållbar produktion och leverans av dricksvatten till kommunens invånare i ett långsiktigt perspektiv.

Sådana förändringar i vattenförsörjningen är dock en ganska långsam process och därför är det viktigt att säkra vattenförsörjningen under tiden, även om det finns en långsiktig plan. Utifrån tidsperspektivet att anslutning till Sydsvatten kan ske tidigast inom en 10-årsperiod kan reinvesteringar behöva göras på de befintliga vattenverken. Likaså pågående arbete med att inrätta vattenskyddsområden behöver fortgå. Alternativet med fortsatt egen vattenförsörjning tar även det tid med uppköp av mark, provpumpningar och ansökan om vattendom, vilket bedöms ta ungefär lika lång tid att få på plats. Detta redovisas separat i kommande vattenförsörjningsplan.

4. Investeringsplanering – en löpande process

En långsiktig VA-planering är nödvändig för att säkra VA-försörjningen över tid. Olika faktorer i omvärlden gör dock att det behöver finnas en flexibilitet i tidsramar och prioriteringar mellan åtgärder. En grov långsiktig planering har gjorts för att kunna bedöma det ekonomiska behovet framöver och kunna ställa prognoser för utveckling av taxa och resursbehov.

4.1. Projektplanering

I det dagliga arbetet är det viktigt med samordning och en projektrutin har tillskapats för att kunna prioritera och samordna projekt inom organisationen.

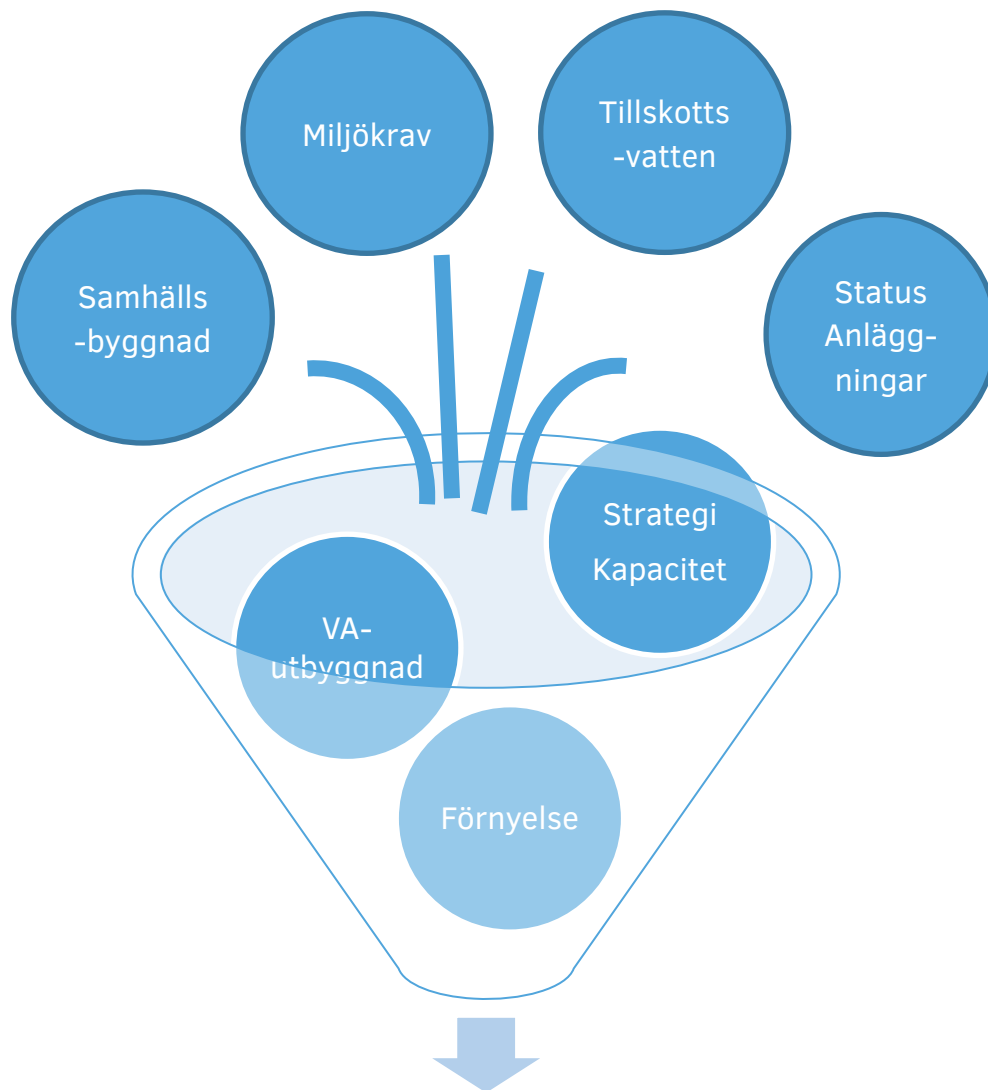
För att kunna planera löpande på både kort och lång sikt har en projektportfölj byggts upp, en grov 10-årsplan upprättats och projektrutin för planeringen införts. Denna planeringen behöver man kunna göra justeringar i över tid för att kunna möta nya krav i en förändrad omvärld.

4.2. Prioriteringsgrunder för investeringsplanering

Investeringsvolymen och behovet i VA-verksamheten är stort. Det är därför nödvändigt att göra prioriteringar bland alla de åtgärder som behövs för att hålla VA-anläggningen i gott skick och kunna utveckla samhället. Mittskåne Vatten arbetar efter följande prioriteringsgrunder:

1. *Åtgärder styrda av lag eller som kan innebära ett lagbrott om åtgärd ej genomförs.*
2. *Kapacitetsåtgärder för att kunna möta exploateringsområden och utbyggnadsområden.*
3. *Åtgärder för att förenkla/förbättra driften av anläggningen.*

För att åskådliggöra hur behoven ska samordnas kan nedanstående figur användas. Investeringsplanen och vilka övriga projekt som ska prioriteras behöver bestämmas gemensamt inom Mittskåne vatten. Åtgärderna läggs in i budget som beslutas av kommunstyrelsen.

Löpande investeringsplanering

Samtidigt som åtgärder av mer akut karaktär ska kunna genomföras är det viktigt att hålla kursen i den långsiktiga strategin och i gjorda inriktningsbeslut.

5. Åtgärdsplan 2020-2023

5.1. Mål

Inför budgetåret 2020 har nedanstående mål i Hållbarhetsindex prioriterats. Arbetet bedöms behöva fortsätta hela tidsperioden.

- Leveranssäkerhet
- VA-planering
- Kommunikation
- Hushållning med energi
- Vattentillgång
- VA-anläggningens status och driftstabilitet

5.2. Åtgärder

Leveranssäkerhet

1. Ta fram nödvattenplan
2. Säkerställa nödvattenvolymer
3. Säkerställa de stora vattenverkens kapacitet

Åtgärderna 1 och 2 handlar om att säkerställa vattenförsörjningen till prioriterade abonnenter även i krissituation. Det innebär att det ska finnas en plan för var vattentankar i tillräckligt antal ska placeras ut och var vattnet ska hämtas ifrån i samband med vattensmitta eller vattenavbrott.

Åtgärd 3 handlar om att kapaciteten på Karlsviks VV behöver säkerställas. Åtgärden ingår i arbetet med vattenförsörjningsplan. Målet kommer vara svårt att uppnå fullt ut inom aktuell tidsperiod. Kompletterande åtgärder genom vattenbesparande åtgärder kan behövas för att klara vattenförsörjningen tills det finns utökad kapacitet.

VA-planering

4. Ta fram åtgärdsplan med en underbyggd uppfattning om förnyelsebehov på 10 års sikt eller längre kopplat både till anläggningarnas status och utmaningar i form av klimatanpassning, nya reningskrav, försämrade råvattenkvalitet mm
5. Ta fram VA-plan för Höors kommun (detta dokument).

Förutom att fortsätta arbetet med att få en fungerande process för investeringsplaneringen behöver Mittskåne Vatten kunna ta fram 10-årsplaner för förnyelse av ledningsnätet och anläggningarna. En grov planering har skett i samband med framtagande av detta dokument, men den kommer att behöva förfinas.

En avgörande fråga för framtiden är att det behöver tas fram en strategi för utbyggnad av kapacitet för Ormanäs RV med kostnadskalkyl och tidplan för projektet alternativt om avloppsreningen i framtiden ska samordnas i Ringsjöområdet.

Arbetet med vattenförsörjningsplanen behöver fortsätta med inriktningsbeslut om anslutning till Sydsvatten eller lokal förstärkning av vattenförsörjningen.

Kommunikation

6. Säkerställa alternativ för intern kommunikation till fast och mobil telefoni.
7. Ta fram kommunikationsplan att använda i krissituationer

Åtgärden är viktig för att kunna klara även krissituationer, lika viktig som att få klart ett bättre övervakningssystem för anläggningarna med fungerande kommunikation som fungerar i verksamhetens normalläge. Åtgärden finns med i investeringsplanen.

Hushållning med energi

8. Sänka specifik elenergianvändning för avloppsledning och rening genom energibesparande åtgärder.

Målet är svårt att uppnå inom tidsperioden, men analys av hur pumpstationerna fungerar, byte av pumpar och systematiskt arbete med att koppla bort tillskottsvatten bidrar till att nå målet. Vid nybyggnation ska energieffektivitet vara en viktig del av incitamenten till investeringen.

Vattentillgång

9. Säkerställa tillfredsställande vattentillgång både nu och på sikt.

Arbetet med att säkra vattentillgången på sikt pågår genom utredning om delägarskap i Sydsvatten eller förstärkning av vattenförsörjningen lokalt. Oavsett val kommer det dröja innan en förstärkning finns på plats. Det gör att det behövs andra åtgärder för att säkra vattentillgången under tiden. Det kan innebära begränsningar i uttag genom bevattningsförbud, informationsinsatser för att spara på vattnet, mm.

VA-anläggningens status

10. Ta fram ekonomisk 10-årsplan gällande investerings- och förnyelsebehov.
11. Öka investeringstakten för avloppsreningsverk och pumpstationer.
12. Öka investeringstakten för vattenverk och tryckstegringsstationer.
13. Ta fram en plan om förnyelsebehov på ledningsnät på 10 års sikt.
14. Öka förnyelsetakten för dricksvattennätet.
15. Öka förnyelsetakten för spillvattennätet.

Investeringarna behöver öka och med anledning av det är Mittskåne Vatten i en process med att utöka personalresurserna för att kunna genomföra de investeringar som krävs. Målet kommer dock inte kunna uppnås inom tidsperioden. Organisationen som helhet behöver fortsätta arbetet med investeringsprocessen med god framförhållning, politisk acceptans och bra rutiner kring uppföljning och planering. En begränsande faktor är dock inte bara de ekonomiska och personella resurserna inom organisationen utan en begränsande faktor är även vilket utrymme det finns hos entreprenörer och konsulter.

På ledningsnätssidan strävar Mittskåne Vatten efter att ta helhetsgrepp över områden för förnyelse, arbete med tillskottsvatten och kapacitetsändringar.

En viktig förutsättning för att kunna genomföra investeringar är att det behöver finnas bättre kunskap om vilka begränsningar nuvarande anläggning har för att klara framtidens belastning. Därför tas det fram ledningsnätmodeller för samtliga ledningsslag för att kunna göra analyser i god tid. Det förutsätter även att kommunen har en väl fungerande planering av vilka exploateringar som ska prioriteras. Om det krävs stora investeringar nedströms en exploatering behövs tid för att kunna genomföra de förstärkningar som krävs. Framförhållning i planeringen är alltså A och O.

Även driftbudgeten kommer att påverkas på grund av återställning och rivning i samband med nedläggning av anläggningar samt att flera av de befintliga reningsverksdammarna behöver tömmas.

Driftstabilitet

16. Ta fram en krisplan
17. Minst en krisövning ska genomföras

För att driftstabiliteten ska klaras behöver vattenleverans och avloppshantering fungera även i kris även om det kan innebära begränsningar i leverans. För att allt ska fungera så smidigt som möjligt behöver alla veta vad som ska göras och vem som ska göra det. Det bästa sättet att träna genom övning regelbundet. Med anledning av det har Mittskåne Vatten påbörjat arbetet med att bygga upp en krisledningsorganisation.

6. Investeringar

6.1. Övergripande investeringar

För att lyfta statusen på anläggningarna behöver övervakningssystemet förbättras och byggas ut. En större satsning ska därför göras för att möjliggöra bättre analys och driftövervakning. En bättre övervakning ger möjlighet till mindre transporter och på sikt lägre driftkostnader.

6.2. Säkerhetshöjande åtgärder

Olika säkerhetshöjande åtgärder planeras, främst på dricksvattenanläggningen men även på spillvattenanläggningarna. Åtgärderna är planerade för att uppnå befintlig lagstiftning. Ramavtal är upphandlat för en effektiv hantering. Säkerhetsåtgärder kombineras med fastighetsunderhåll, brandskyddsåtgärder och förbättrad arbetsmiljö. Bedömd kostnad är ca 2 Mkr per år.

6.3. Reinvesteringar

Under perioden behöver ca 10 spillvattenpumpstationer byggas om. Ormanäs reningsverk, som kanske är den viktigaste anläggningen för spillvattenhanteringen, ska renoveras för att klara lagkrav och så att det inte inträffar några driftstörningar som påverkar miljön. Bedömd kostnad för renoveringen bedöms till ca 20 Mkr exklusive ombyggnad av inloppspumpstationen. Reningsverket behöver också byggas om för att klara de flöden som rinner till ifrån samhället.

6.4. Strategiska utbyggnader

En ny överföringsledning från det nya bostadsområdet Maglehill ska byggas. Ledningen ska även avlasta ledningsnätet genom Höors tätort. Det planeras också en ny överföringsledning från Snogeröd mot Nyby för att kunna avveckla Snogeröds reningsverk. Bedömd kostnad för respektive projekt ligger på runt 35 Mkr var.

Planering av ett nytt större reningsverk antingen som ersättning för Ormanäs reningsverk eller tillsammans med Hörby behöver påbörjas med förstudier och kostnadskalkyler för att kunna göra nödvändiga inriktningsbeslut.

6.5. Utbyggnadsområden 6 §

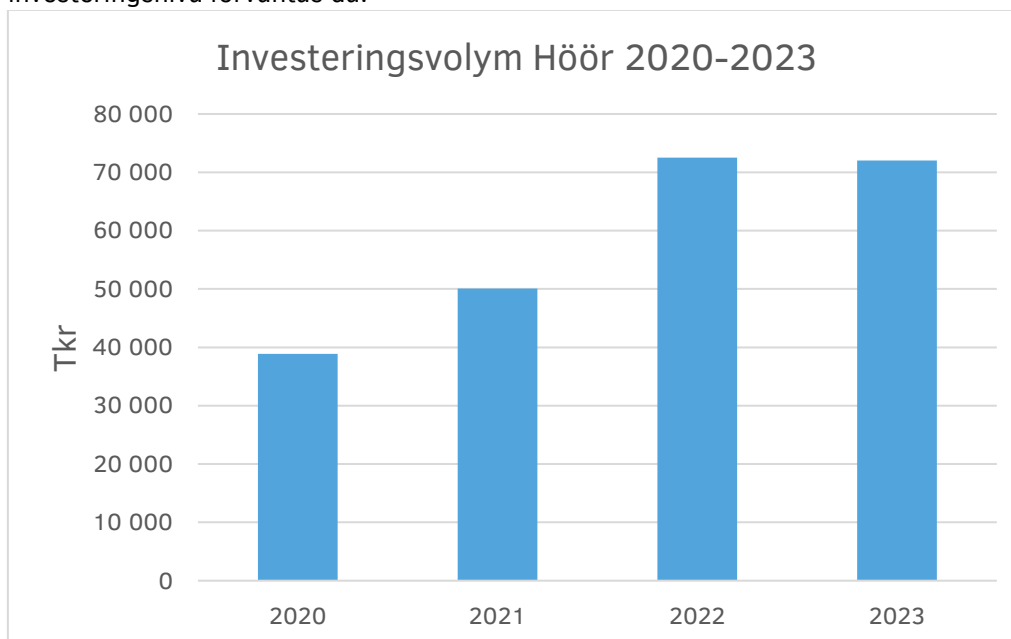
Under perioden kommer arbete med utbyggnadsområdena Jularp/Sjunnerup, Bokeslund, Klevahill, samt Holma pågå. Se mer i Utbyggnadsplanen. Bedömd kostnad för Jularp/Sjunnerup är ca 31 Mkr samt Klevahill mfl områden ca 24 Mkr. För dessa utbyggnader finns det dock en intäktssida också eftersom det debiteras ut anläggningsavgifter och brukningsavgifter till de nya kunderna. Täckningsgraden för områdena tillsammans planeras till minst 95 %.

6.6. Ledningsförnyelse

För att klara målet i hållbarhetsindex och en långsiktigt hållbar förnyelsetakt behöver ca 4 km ledning förnyas per år i kommunen. Förnyelse sker genom olika metoder, både genom schaktfri ledningsförnyelse och genom att lägga om ledningssträckor. I samband med detta kommer även arbete med att få bort tillskottsvatten ske. Bedömd kostnad per år är ca 13 Mkr. Här finns det även möjlighet att göra kapacitetshöjande åtgärder när det behövs. Bättre beslutsunderlag i form av ledningsnätsmodeller för vatten och spillvatten håller på att byggas upp.

6.7. Prognos investeringsnivå

Investeringsnivån för åren 2020–2023 visas i figur 5. Under 2020 kommer flera kostnadstunga projekt ligga i utredningsskede med utförande 2021 - 2022 varför en högre investeringsnivå förväntas då.

Figur 9. Prognos investeringsvolym i Höors kommun 2020-2023. Utbyggnadsområden är inkluderade i kostnaden men täcks till minst 95% av anläggningsavgifter.

7. Konsekvenser

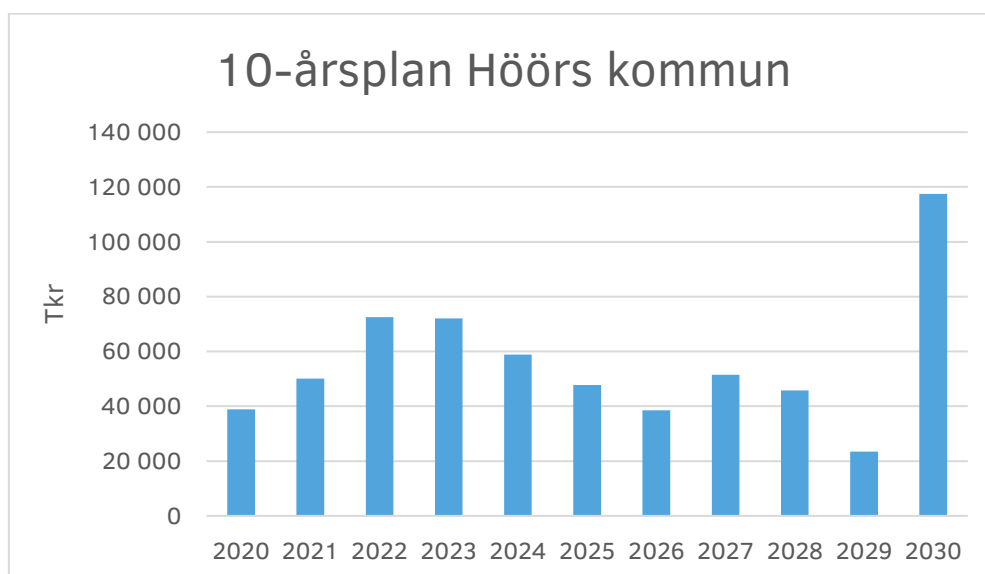
7.1. VA-anläggningens ekonomiska värde och taxeutveckling

Stora delar av VA-anläggningarna byggdes ursprungligen med hjälp av statliga bidrag på 1960-70 talet och har skrivits av. Förutsättningarna för dagens VA-organisationer har därmed helt förändrats där de investeringar som behöver göras ska ske genom avgifter från VA-kollektivet.

Nuvarande anläggningsvärde är ca 131 mkr (2019) jämfört med återanskaffningsvärdet på ca 2,6 miljarder kr utifrån beräkningsmodell i verktyget för hållbarhetsindex. Det medför att alla framtida investeringars kapitalkostnader kommer att ge årliga ökade driftkostnader.

En prognosticerad 10-årsplan har tagits fram och visas i figur 10. Investeringarnivån bedöms som något högre inom de första 5 åren av perioden på grund av kostnader för överföringsledningar och utbyggnadsområden. Utbyggnadsområdena genererar både intäkter i form av anläggningsavgifter och brukningsavgifter. År 2027-2028 har en preliminär summa om 40 Mkr lagts in för vattenförsörjningen. Den kan dock bli något mindre om delägarskap i Sydsvatten väljs. År 2030 i prognosen är inlagt starten på en större investering för ett nytt reningsverk som ersättning för nuvarande Ormanäs RV. De 100 Mkr som är inlagda i prognosen avser dock inte hela investeringsvolymen för ett nytt reningsverk utan kommer fortsätta efterföljande år.

Under 2020-21 kommer en mer genomgående analys göras avseende konsekvenser för framtida taxa genom simuleringsprogrammet Selvkost utvecklat av EnviDan.

Figur 10. Preliminär prognos över investeringsbehovet i ett 10-årsperspektiv i Höors kommun.

7.2. Kostnadstäckning utbyggnadsområden enligt 6 § LAV

Utbyggnadsområdena inom tidsperioden har inte full kostnadstäckning utifrån nuvarande VA-taxa. Det gör att antingen behöver kommunen anpassa anläggningstaxan löpande för att klara en 100%-ig kostnadstäckningsgrad eller behöver det tillföras skattemedel för att klara de investeringar som krävs för utbyggnadsområdena.

7.3. Konsekvenser i väntan på VA-utbyggnad

I samband med bygglov, vid ansökningar om nya enskilda avlopp eller ändring av avlopp innebär den utsträckta tidplanen flera konsekvenser. Bedömningar av enskilda avlopp och bygglov görs för varje enskilt ärende och det är svårt att ge generella riktlinjer inom respektive område.

Den utsträckta tidplanen för utbyggnaderna kan dock innebära att det inom områdena inte kan ges tillstånd för WC, att bygglov inte kan ges eller fördyringar för både VA-kollektiv och för den enskilde. Mittskåne Vatten ersätter befintlig anläggning som blivit onyttig i samband med utbyggnad med 10-års avskrivningstid vilket bekostas av VA-taxan.

7.4. Personalresurser och kompetens

För att kunna genomföra de investeringar som krävs för att upprätthålla funktionen på den allmänna VA-anläggningen både ur ett driftperspektiv och ett kapacitetsperspektiv behöver resurser i form av projektledare, utredare och driftpersonal samt tillräckliga investeringsmedel vara tillgängliga. Det kan innebära att förstärkningar på Mittskåne Vattens personalsida behöver göras.

För att kunna upprätthålla en god åtgärdstakt på enskilda avlopp utanför kommunalt verksamhetsområde och klara tillsynsverksamheten har miljöenheten inom kommunen förstärkt miljötillsynen under 2020 med ytterligare en miljöinspektör.

Ordlista

Vattenförsörjning	Tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten.
Spillvatten	Förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och dylikt.
Avlopp	Bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning.
Recipient	Den vattenförekomst som slutligen tar emot spillavloppsvattnet eller dagvattnet efter olika grad av rening. Kan vara ytvatten eller grundvatten.
VA-anläggning	En anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse. (Den inkluderar t ex vattenverk, reservoarer, pumpstationer, ledningar och reningsverk)
Allmän VA-anläggning	En VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande.
VA-kund	En fastighetsägare som är ansluten till den allmänna VA-anläggningen.
VA-huvudman	Den som äger en allmän VA-anläggning. Höors kommun äger VA-anläggningen men har delegerat flera av VA-huvudmannens ansvar till VR-nämnden.
VA-verksamhetsområde	Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Beslutas av kommunfullmäktige.
Vattentäkt	En naturlig sötvattenförekomst som utnyttjas till vattenförsörjning.
Enskild anläggning	En VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller spillvattenrening som inte är eller ingår i en allmän VA-anläggning.
Gemensamhetsanläggning (GA)	En anläggning för flera fastigheter med enskilt huvudmannaskap som är bildad enligt anläggningslagen med delat ägandeskap.
Personekvivalent (PE)	Anger den genomsnittliga mängd föroreningar i avloppsvatten som en person ger upphov till per dag. Personekvivalent definieras i Sverige som en BOD ₇ -belastning av 70 gram per dygn.